

EĞİTİMDE KALİTE NİÇİN DÜŞÜYOR?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 17 Ocak 2018 07:50 -

Eğitimde niteliğin gitgide düştüğü genel bir kanıdır. Ben kendimi bildim bileli, özellikle 1980'den sonra bu söylenir durur. Öğrencilerimizin uluslararası değerlendirmelerdeki başarılarının oldukça geride kaldığı zaten yıllardır yazılıyor. Eğitimin niteliği acaba neden düşük? 1980'lerde politikacılar bunu geçim sıkıntısı nedeniyle öğretmenlerin ek iş yapmak zorunda kalmasına, böylece öğrencilerine zaman ayıramamasına bağlıyorlardı. Bu adeta bir ezber haline gelmişti. Bizi gerçeğe ulaştıracak olanın araştırma yapmak olduğunu bildiğimizden 1989 yılında öğretmenler arasında ne kadarının ek iş yaptığını araştırmaya karar verdik. Önce "Ek-İş"ten ne anlamak gerektiğini saptadık. Öğretmenlerin resmî eğitim görevinin dışında bir gelir elde etmek için geçici veya devamlı olarak yaptıkları işleri "Ek İş" kabul ettik. Sonra Ankara başta olmak üzere kendimiz ve arkadaşlarımız aracılığıyla ulaşabildiğimiz okulların öğretmen listelerini hazırladık ve bu okuldaki öğretmenleri iyi tanıyanlara kimlerin ek iş yaptığını ve bu ek işin ne olduğunu not ettik.

İki aylık bir sürede 88 okulda 4.144 öğretmenin durumunu saptadık. Sanıldığı ve muhalefetin Meclis konuşmalarına da yansıdığı gibi öğretmenlerin "nerdeyse hapsinin", çoğunun", "yarısının", "üçte birinin" değil, yalnızca yüzde 15.41'i bir ek iş yaptığı bilgisine ulaştık. Bu oran meslek liselerinde 9.96, ilkokul öğretmenlerinde 16.13, ortaokul öğretmenlerinde 16.44 olarak görülüyordu.

Erkek öğretmenlerin yüzde 26.28'i bir ek iş yaparken bu oran kadın öğretmenlerde 6.84'te kalıyordu. Sanılanın aksine köylerde ek iş yapan (tarla ve bahçede çalışan) öğretmenler, büyük kentlerdekinden daha fazlaydı. İl merkezlerindeki orta-lise öğretmenlerinden yüzde 17.42'si ek iş yaparken ilkokul öğretmenlerinde bu oran yüzde 11.24'te kalmaktaydı. Ankara Büyükşehir sınırları içindeki ek iş yapma durumu yüzde 14.60'la Türkiye ortalamasına çok yakındı.

Erkek öğretmenlerin yaptıkları ek işler sırasıyla özel ders, pazarlama, tarım ve hayvancılık, dersane öğretmenliği, kırtasiyecilik, avukatlık, pazarcılık ve 11 çeşit diğer işlerdi. (Öğretmen Dünyası, Yıl 11, Sayı 123 (Mart 1990), s. 4-11) Bayan öğretmenlerden ek iş yapanların yaptıkları işler de sırasıyla özel ders, pazarlama, dersane öğretmenliği, ressamlık, terzilik örgü işleri, avukatlık, çocuk bakımı ve sekreterliktir. (Öğretmen Dünyası, Yıl 11, Sayı 124, (Nisan 1990), s. 57) Araştırma Milliyet, Türkiye, Günaydın ve Güneş gazetelerinin haberlerine de konu oldu.

ON YIL SONRA İDDİA YENİDEN GÜNDEMDE!

1990'da Eğitim-İş'in kuruluşuyla başlayan sendikal dönemde öğretmenlerin ekonomik yetersizlikler nedeniyle çoğunun ek iş yaptığı yeniden yüksek sesle dinlendirilir oldu. Eğitim Sen, Prof. Rıfat Okçabol ile Prof Fatma Gök'e bir "Öğretmen Profili" araştırması yaptırdı. Yayımlanan raporda öğretmenlerin yüzde 70'inin ek iş yaptığı ileri sürüldü. Artık herkes bu rakam üzerinden değerlendirme yapıyor ve basın öğretmenleri acınacak bir halde gösteriyordu.

Bu rakamın doğru olmadığına, 10 yıl içinde ek iş yapanların 4-5 misli artamayacağına karar verdim. Çalıştığımız okullarda bunu doğrulayacak bir durum da yoktu. Derginin 30 Ocak 1999 günlü yazı kurulu toplantısında bu konudaki araştırmayı yenilememizi önerdim Fakat kurul, oranın düşük çıkma ihtimalini ve bunun maaş artışı mücadelesini zayıflatacağı düşünerek buna razı olmadı!

Bunun üzerine araştırmayı kendi adıma yapmaya karar verdim. Yurdun çeşitli yerlerinde çalışmakta olan 88 arkadaşımdan yardım isteyerek onlara bir araştırma formu gönderdim. 7 bölgeden 29 ilde 272 okulda 5.425 öğretmenin durumu değerlendirmeye alındı. Öğretmen Dünyası gene de araştırma sonuçlarını yayımladı. Bu kez öğretmenleri ek iş yaptığından, bunun için öğrencilerine gerektiği kadar zaman ve enerji harcamadığı töhmetinden kurtarmak için

EĞİTİMDE KALİTE NİÇİN DÜŞÜYOR?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 17 Ocak 2018 07:50 -

sonuçları “Öğretmenlerin Yüzde 84’ü Yalnızca Öğretmenlik Yapıyor” başlığı ile verdik (Öğretmen Dünyası, Yıl 20, Sayı 231 (Mart 1999, s. 48)

Ek iş yapan öğretmenlerin oranı yalnızca yüzde 16 idi ve bu rakam on yıl önce yaptığım araştırmaya göre yalnız yüzde 1 artış anlamına geliyordu. Ek iş yapan öğretmenlerden kırsal kesimde olanlar tarım ve bahçecilik gibi işlerden ek gelir sağlıyordu ve olumsuz değil, onları toprağa bağlayan olumlu bir şeydi.

Öğretmenler görevlerinin başındaydı ve ek iş yapmanın mesleğe bir zararı da yoktu.”Öğretmenlerin çoğu ek iş yapıyor” yargısı onların maaşlarını artırma mücadelesine yardım etmez, aksine “Onlar zaten yollarını bulmuş” düşüncesini doğurabilirdi.

Okçabol ve Gök, bilim insanı olmanın gereğine uygun olarak kendi araştırmalarındaki yanlışı kabul ettiler ve açıkladılar. “Öğretmen Profili” araştırmasında öğretmenlere “Ek iş yapmayı ister misiniz?” diye sormuşlar, gelen yüzde 70 “Evet”i “ek iş yapıyorum” olarak saymışlardı. Özeti Öğretmen Dünyasında verilen araştırmanın ayrıntıları Bilim ve Ütopya dergisinde yayımlandı. (Öğretmenlerin Ne Kadarı Ek İş Yapıyor? Bilim ve Ütopya, Nisan 1999)

Aradan 19 yıl daha geçti. Öğretmenlerin ek işleriyle ilgili elimizde yeni bir veri yok. Tekli eğitim arttıkça muhtemelen ek iş yapanların oranı düşüyor. Ortalıkta bu kadar işsiz de varken...

Sonuç: Siz siz olun, söylemlerinizi tevatürler, söylentiler üzerine kurmayın. Sorun, soruşturun, gerçeğe ulaşın. Bilime değer veren ülkeler araştırma ve geliştirmeye hazineler harcıyorlar.

Bir de eğitim kalitesinin düşüş nedeni, öğretmenleri maaşlarının az olması değildir. Bu, toplumsal idealizmle ilgilidir. (14 Ocak 2018)

Öğretmen Dünyası'nın kapağına konulan çizim Mehmet Tevlim'e attır.